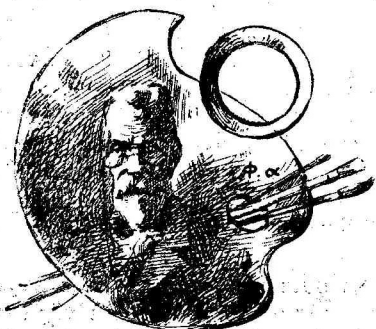

Η ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ "ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ,"

Ι πειθῆνες, οἱ πλήρεις ζωῆς οὗτοι ἀγγελιαφόροι τῶν εἰδήσεων, ἀφ' οὗ τοῦ ἀπέκτισαν ἴδιον οἴ-

κημα, φιλοδοξοῦν νὰ συγκεντρώσουν τοὺς εὐγενεστέρους παλμοὺς τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Ἡ τέχνη δὲν ἦτο δυνατόν νὰ τοὺς ἀφήσῃ ἀδιαφόρους καὶ ὑπῆρξαν εὐτυχεῖς, διότι τὴν ἀποφασισθεῖσαν Καλλιτεχνικὴν ἐκθεσὶν ἐνεπιστεύθησαν εἰς δεξιὰς χειρᾶς. Ὁ ὀργανωτὴς κ. Ροῦλὸς ἦτο ὁ καταλληλότερος· καὶ εἰργάσθη, μόνος αὐτός, διὰ τὴν συλλογὴν τῶν ἔργων καὶ ἀνάρτησιν μετὰ ζήλου πολλοῦ.

Βεβαίως δύο ἐκθέσεις ἐν Ἀθῆναις κατ' ἔτος, παρουσιάζουσαι νέα ἐντελῶς ἔργα—μὲ τὴν ἐπικρατοῦσαν καλλιτεχνικὴν ἀπραξίαν, λόγφ' ἐλλείψεως ὕλικῆς ὑποστηρίξεως—εἶνε κατὰ πολὺ καὶ ἴσως δύσπεπτον διὰ τὸ Ἀθηναϊκὸν κοινόν. Προτιμότερον θὰ ἦτο νὰ ἰδρύνετο ὑπὸ τοῦ Συνδέσμου μία διαρκὴς καλλιτεχνικὴ ἀγορὰ μετ' ἐναλλαγῆς κατὰ διμηνίαν νεωτέρων ἔργων τῶν ἐν Ἀθῆναις καλλιτεχνῶν, εἰς δὲ τὸ Ζάππειον κατὰ Μάρτιον νὰ διοργανοῦτο ὑπὸ τῆς Ἑλλ. καλλιτεχνικῆς ἐταιρείας ἐκθέσις νέων μόνον ἔργων τῶν ἀπανταχοῦ Ἑλλήνων ζωγράφων καὶ γλυπτῶν.

Μία συνενόησις θὰ προσελάμβανε τὴν ἐκατέρωθεν ἐνδεχομένην ἐκ τοῦ ἀκαίρου καὶ ἀσκοποῦ ἀνταγωνισμοῦ ζημίαν.

Εἰς τὰς γραμμάς ταύτας θὰ γίνῃ λόγος μόνον διὰ τὰ ἔργα, διὰ τὰ ὅποια ἀξίζει νὰ γείνῃ μνεία. Ὑπάρχουν ἐν τῇ ἐκθεσὶ πῖνακες—ἐκ τῶν 158—ἄλλοι πρωτόπειρων, ἐξ ἀκρας ἐπιεικειᾶς γενόμενοι δεκτοί, ἄλλοι προεκτεθέντες, καὶ ἄλλοι σπουδαῖ ἀνευ ἀξιώσεων. Αὗτοί καλύπτουν μόνον τὰ κενὰ τῶν τοίχων. Καὶ ἦσαν ἀναγκαῖοι, διότι τὰ καλὰ ἔργα, σχετικῶς ὀλίγα, δὲν ἐπῆρχον ὥστε ν' ἀποτελεσθῇ ἡ ἐκθεσις.

Ὁ κ. Ροῦλὸς εἰς τὴν προσωπογραφίαν τῆς κ. Β. Φιλαδελφῶς, ἀναδεικνύεται ὁ ἱκανὸς σχεδιαστὴς καὶ προσεκτικὸς χρωμογράφος. Ὑπάρχει ἐν τῷ πινάκι μία γλυκεῖα ἁρμονία.

Ὁ κ. Λεμπέσης εἰς τὸν «Λιμέναν τῆς Σαλαμί-

νος» δημιουργεῖ ρεμβώδη ἀτμόσφαιραν, εἰς δὲ τὴν «Κεφαλὴν γυναικὸς» τεχνοτροπίαν ἐνθυμίζουσιν παλαιὸς πίνακας.

Ὁ Ἐπ. Θωμόπουλος εἶνε ὁ μανιώδης ἐραστὴς τῆς Ἑλλ. φύσεως, ὁ διαρκῶς μελετῶν καὶ διαρκῶς ἐπιβαλλόμενος εἰς ἐκτίμησιν. Τὰ ἔργα του, μὲ τὸ ἀφθονον χρῶμα καὶ τὴν νεωτεριστικὴν ἐπεξεργασίαν, παρουσιάζουν ὅλα τὰ πλεονεκτήματα ζωρᾶς ἀπεικονίσεως καὶ μεταγγίσεως τῆς ἐν τῇ φύσει ἀληθείας. Τὰ «Συννεφιασμένα γεροντάματα» εἶνε ἓνα κομμάτι χαριτωμένης καὶ γνήσιας ἀγροτικῆς ζωῆς.

Ἡ κ. Φλωρᾶ-Καραβία μολὶς ἀποθέσασα τοὺς ταξιδιωτικὸς μαρσιπούς της, ἔσπευσε νὰ ἐνισχύσῃ τὴν ἐκθεσὶν διὰ πέντε μικρῶν πινάκων της, ὧν ἐξέχει ἓνα ξανθὸ, ἄριστα φωτισμένον, προσωπᾶκι παιδίσκης.

Ὁ κ. Βικᾶτος εἰς τὸ «Θήλασμα»—σκαρίφημα ἔντονον καὶ χαρχηριστικόν—ἐμφανίζεται πολὺ Ἑλληνικώτερος ἢ εἰς τὴν «Χειμερινὴν ἀνέμνυσιν» καίτοι αὕτη εἶνε τελειωμένον ἔργον, αὐστηρᾶς τέχνης, ἐκτεθὲν ἄλλοτε ἐν Μονάχῳ.

Τὸ ἀνήσυχον πνεῦμα τοῦ κ. Ἀριστέως βομβαρδίζει τὴν γύρῳ γαλήνην τῶν ἄλλων ἐκθεμάτων μὲ δύο μυστικοπαθεῖς πίνακας: Τὴν «Ἀναρχίαν» ἥτις ἀντὶ κεφαλῆς φιλοξενεῖ ἐπὶ τῶν ὤμων βομβαν μὲ θρυαλλίδα, ἐνφ' ἧς περὶ νεκροκεφαλῆ ἀπλυοῦνται καὶ φλόγες ἀναδίδονται, καὶ τὸ «Λένιγμα», Σφίγγα ὑπὸ ἐναστέρων οὐρανὸν ἐνάγκαιζομένην τὴν ὑδρόγειον σφαῖραν, ἐνφ' ὑπὸ τὰ κλειστὰ χεῖλη της ὁ ἀνθρωπος ὑψώνει τὸ μικρόν του ἀνάστημα. Διὰ νὰ ἐννοήσῃ τις τὸν τολμηρὸν καλλιτέχνην πρέπει νὰ ἀποξενωθῇ τοῦ πεζοῦ περιβάλλοντος καὶ νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὰ μυστηριώδεστερα βᾶθρα τῆς σκέψεως.

Ἀξίος καὶ μόνος διαδόχος τοῦ Βολανάκη ὁ Χατζής, εἰς μικροῦς, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, πίνακας σκορπίζει ὅλην τὴν θλασσίαν αὖραν καὶ τὰς φωτεινὰς ἀνταυγείας τῶν ἑλλήν. παραλίων. Ἡ εἰκὼν τοῦ «Μετὰ τὸ ψεῦμα» εἶνε ἡ ἀνωτέρα, ἀλλὰ καὶ αἱ «Ψαράδες, καλύβες» δὲν ὑπολείπονται εἰς ζωὴν.

Φιλοτίμοις ἀλλὰ καὶ ἐπιτυχεῖς μελέτας τοπείων ἐκθέτουν ὁ Κογιεθίνας—νεώτερος ἐκ Κερκύρας ζωγράφος—ὁ Κοντιάδης, ὁ Φερεκίδης, ὁ Φρυδάς. Τοῦ πρώτου μία σπουδὴ κεφαλῆς, ἣν ἔχει ἐργασθῇ ἐν Παρίσις, εἶνε πολὺ καλὴ. Τὰ τοπία του ὑπέρτερα ἀπὸ τὰς θαλασσογραφίας καὶ τὰς Λυκουρσιώτισσας. Τοῦ Κοντιάδου τὸ Περσικὸν προάστειον, τοῦ Φερεκίδου τὸ Τζαμί

καί ἡ "Αποψις μονῆς, τοῦ Φρυδᾶ ἡ Κυλύβη εἶνε εἰργασμένα λίαν ἐπιτυχῶς.

Εἰς τὴν ἐκθεσιν αὐτὴν ἱγκαινιαζόνται καὶ αἱ ἰδιαιτέρας αἰθούσαι μὲ σειρὰν ἔργων ἐνὸς καλλιτέχνου. Ὁ κ. Μποκατσιάμπις ἀντὶ τῆς ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ του ἐτησίως ἐκθέσεως, προετίμησε ἐφέτος—καὶ ἔκαμε πολὺ καλὰ—να συγκεντρώσῃ τὴν νέαν παραγωγὴν εἰς μίαν τῶν αἰθουσῶν τῆς ἐκθέσεως. Οἱ «Ἐλαιῶνες» του, οἱ ὅποιοι ἔχουν συνδεθῇ τόσον ἀναποσπάστως μὲ τὸ ὄνομα του, ἔλκουσι συμπαθεῖ βλέμματα, διὰ τὴν φυσικὴν ἐπεξεργασίαν. Αἱ «Ἡλιόλουστοι ἐλγές» εἶνε τὸ καλλίτερον ἔργον ἐκ τῶν ἐλαιογραφιῶν του, καὶ ὁ «Ἀλβανός» ἐκ τῶν ὕδατογραφιῶν του. Εἶνε πάντοτε ὁ ἔμπειρος ἀλλὰ καὶ ποιητικὸς εἰκονογράφος τῆς ἀνεξάντλητου εἰς καλλονὰς Κερκυραϊκῆς φύσεως.

Ἐν ἄλλῃ αἰθούσῃ, ὁ κ. Ἰωαννίδης δεικνύει τάσεις πρὸς τὴν ἐπιτυχίαν. Εἶνε πολὺ φιλόπονος καὶ ζητεῖ νὰ εὕρῃ τὸν ἀληθινὸν τῆς τέχνης δρῦμον. Οἱ «Γούρκοι παίκται» εἶνε τὸ καλλίστον ἐξ ὧν ἐκθέτει.

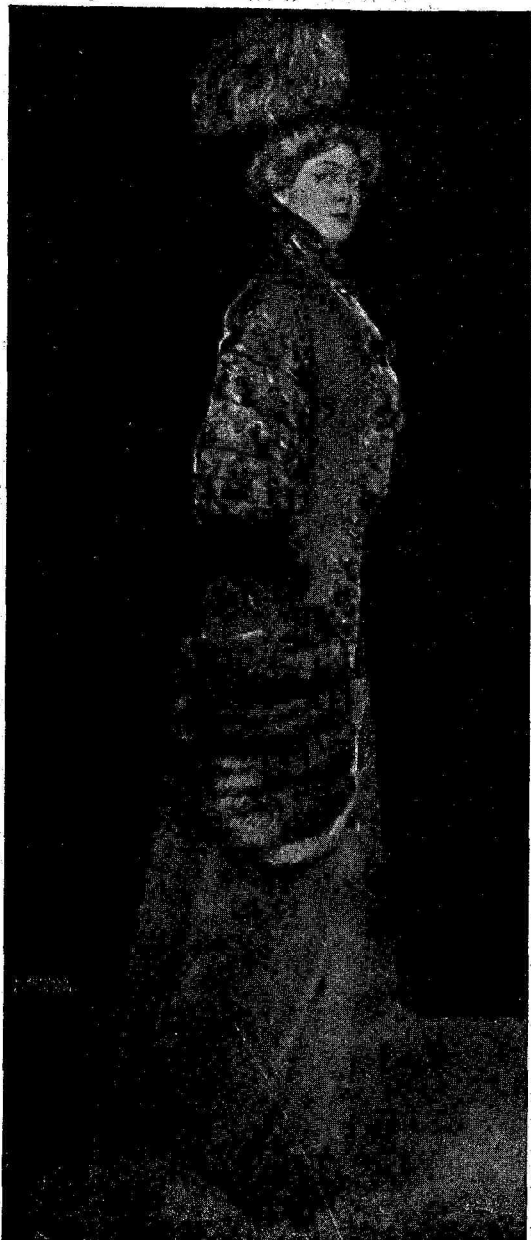
Καὶ ἤδη μετ' εὐλαβείας φερόμεθα εἰς ἕνα ἡμισκότεινον θαλαμὸν, εἰς τὸν ὅποιον ἐστεγάσθησαν τοῦ μεγάλου Λύτρα τὰ ἐναπομείναντα. Ἡ αἰθούσα ἔχει τι τὸ πένθιμον, ὥς νὰ ὑποδῇ τοὺς τὴν ἀπώλειαν ἦν ὑπέστη ἡ Ἑλλ. Τέχνη. Πλείστα σκίτσα, ἐκεῖνα ἀκόμη τὰ ὅποια παίζων ὁ καλλιτέχνης ἐχάρασσε, προσχέδια ἔργων τοῦ ἡξιφύλων ἢ γελοιογραφιῶν, ὅ,τι στιγμιαίως τῷ ἤρχετο εἰς τὴν μολυβδίδα, συνελέγησαν καὶ ἐξετέθησαν, ἀποτελοῦντα περιεργωτάτην συλλογὴν. Τὴν πληθύν αὐτὴν κοσμοῦν καὶ τελειωμένα παλαιὰ ἔργα, ἐν οἷς ὁ Ζεῦμπέκης, ἡ αὐτοπροσωπογραφία του, ὁ πατήρ του, ὁ Χρῆστος Ἀράπης, ἡ ὑπ' ἀρ. 19 προσωπογραφία. Ἀλλὰ τὰ ἀληθινὰ κοσμήματα τῆς αἰθούσης, τὰ δίδοντα πλήρη τὴν φυσιογνωμίαν τῆς καλλιτεχνικῆς του ἀξίας, εἶνε ἡ κόρη ἡ ὅποια κομίζει σταυρὸν διὰ τὸ μνῆμα τῆς μάνας της, ὁ ποιητικώτατος «Ὁρθρος» καὶ δύο ἀληθινοὶ ἀδάμαντες, ἡ «Μοναχὴ θερμαινόμενη» καὶ ὁ θαυμάσιος πίναξ «Ἀνθὴ ἐπιταφίου», —τυφλὴ κόρη ἡ ὅποια ἐνῶ ἔξωθεν τοῦ ναοῦ περιέρχεται ἡ λιτανεὶα τοῦ ἐπιταφίου, αὐτὴ πηγαίνει νὰ καταθέσῃ πρὸ τῆς ἀγίας εἰκόνης ἄνθη. Ἡ εἰκὼν αὕτη, ἡ δυνατὴ εἰς τεχνικὴν ἐκτέλεσιν, εἶνε ὅλη ἡν δραματικὸν ποίημα. Εἰς τὰ τέσσαρα αὐτὰ ἔργα καταφαίνεται ὁ Ἑλλὴν ζωγράφος, ὁ μὴ ἐπηρεασθεὶς ἀπὸ τὸν ξενισμὸν, ὁ ἐν φανατισμῷ ἀποτυπῶνων τὰ ἔθνη ἔθνη. Οὐχ' ἦττον φαίνεται ὁ δεξιὸς τεχνίτης καὶ εἰς τὴν πληθύν τῶν σπουδῶν καὶ σκαριφημάτων τὰ ὅποια, διαφόρων ἐποχῶν, ἡδύν ἀμυδρὰν ἰδέαν τῆς ἐξελίξεως τοῦ καλλιτεχνικοῦ του ταλάντου. Ὅλα δεικνύουν καλλ. ζωὴν γεμάτην εἰλικρίνειαν, ἀγάπην, ποίησιν, ἔμπνευσιν.

Ἰπάρχει καὶ γλυπτικὴ, ἀλλὰ καλλίτερα νὰ μὴ ὑπῆρχε. Μόνον μία προτομή—μάσκα—ὑπὸ τοῦ κ.

Γεωργαντῆ, τὸ «Ἀγρυπνοῦν πνεῦμα», ξεχωρίζει. Φαίνεται εἰς τὸ πρωτότυπον αὐτό, συμβολικὸν ἔργον μία προσπάθεια πρὸς αἰσθητοποίησιν τῶν μεγάλων ιδεωδῶν τῆς τέχνης. Ἡ κεφαλὴ αὐτὴ ἔχει ἐκφράσιν ἰσχυράν· εἶνε ἡ αὐστηρὰ τοῦ πνεύματος ἔκτασις, εἶνε ἡ σοφία ἡ ὅποια εἰσδύει εἰς τοὺς μυστηριώδεις κόσμους τῆς ἰδέας, ἐνῶ κάτωθεν ἀγρυπνεῖ ἡ γλαυξ. Εἰς τὸ ἔργον αὐτὸ ὁ κ. Γεωργαντῆς δύναται ν' ἀποκληθῇ ὁ Ἀριστεὺς τῆς γλυπτικῆς—συνωνυμικῶς ἀλλὰ καὶ οὐσιαστικῶς ἀριστεύς.

κ.

ΞΕΝΑΙ ΗΘΟΠΟΙΟΙ

Μαγδαληνὴ Ντολλαῖ